

De Ark Ede Toerusting in het seizoen 2019/2020

Aantekeningen bij de toerustingsdienst
op zondag 7 juni 2020

10. Leven in vrijheid

n.a.v. Esther 10

Naschrift

Esther 10 fungeert als epiloog. Het einde van dit boek rijmt op het begin. Dit hoofdstuk beschrijft de positie van koning Ahasveros: zijn rijkdom en macht. De koning lijkt weer gewoon verder te gaan met waar hij gebleven was voordat de geschiedenis zo'n dramatische wending nam. De tekst begint met een zakelijke, politieke mededeling: de koning vaardigt een belastingwet uit over zijn hele rijk (vgl. ook het decreet van keizer Augustus in Lukas 2:1).

Uitvoerig wordt de positie van Mordechai beschreven. Hij is de tweede man in het Perzische Rijk, naast de koning (vgl. Jozef ten tijde van Farao, Genesis 41). Hij wordt 'groot' (vgl. positie van Johannes de Doper, Lukas 1:15, en de Here Jezus Lukas 2:52). Zijn reputatie stijgt onder de Joden. Mordechai komt op voor de belangen van zijn volksgenoten. Het boek wekt de indruk dat zijn grootheid gaandeweg toeneemt: groot, groter, grootst (vgl. 9:4).

Ook wordt verteld dat Mordechai het goede zoekt voor zijn volk (vers 4). In de originele taal staat er het woord *tof*. Dat is de conclusie die God trekt tijdens de schepping (zie Genesis 1:9 e.a.). Profeten roepen ertoe op (zoals o.a. Amos 5:14 en 15). Wat is dit goede, beste (HSV), geluk (NBV)? Zou hiermee bedoeld worden, dat hij de Israëlieten onderwijst in de Thora? Zoals Ezra bijvoorbeeld doet onder de naar Jeruzalem gerepatrieerde ballingen (lees Ezra 7:10)? De HERE en Zijn wet worden niet genoemd in het boek Esther. Maar het vermoeden dat dit goede of geluk alles te maken heeft met onderwijs in de Thora lijkt geen ongegronde speculatie.

Ten slotte heeft Mordechai oog voor het welzijn van zijn volk: hij wenst het, tot in komende generaties, vrede toe, *shalom*. Alsof hij de brief van Jeremia kende (zie Jeremia 29:2). Volgens de tekst sprékt hij van vrede, dus niet alleen gebed. En dan te bedenken dat Mordechai niet zo'n spreker is. Slechts eenmaal eerder sprak hij, namelijk toen hij Esther opriep haar verantwoordelijkheid te nemen (zie 4:13-14). Dat was een beslissend moment in de geschiedenis. Daarom is het niet zonder betekenis dat in de laatste regel van dit boek wordt verteld dat Mordechai spreekt van vrede. Zij betekent meer dan het ontbreken van oorlog of ballingschap. Zijn spreken omvat *sjalom*, heil voor de toekomst. Alsof hij de priesterlijke zegen oplegt (vgl. Numeri 6:24-25, de laatste is die van vrede).

Eeuwige waarde

Volgens Joodse traditie zal het Poerimfeest ook in de Messiaans tijd worden gevierd. Christenen denken hierbij aan de tijd na de wederkomst van Christus. Dan breekt ultieme vrijheid aan. Eeuwige vrijheid is pas mogelijk, als er geen Jodenhaters meer zijn. Überhaupt geen haat, discriminatie e.d.. De naam Poerim heeft namelijk klankovereenkomst Grote Verzoendag, Jom Hakipoerim. De zonde is vergeven, de schuld is verzoend. Op grond van deze rijm concludeert een Rabbijnse tekst, dat Poerim in eeuwigheid niet afgeschaft zal worden. Is het Lotenfeest het meest uitbundige van de Joodse feest, Grote Verzoendag is het meest ingetogen. Volgens rabbi Eleazer zal ook Jom Hakipoerim blijven bestaan, want er staat geschreven: 'Dit is voor u tot een eeuwige verordening' (Leviticus 16:29). Als de Messiaans tijd aanbreekt, zijn de door de profeten gegeven beloften vervuld. De boeken van de profeten zullen vervallen, evenals de geschriften. Alleen de rol van Esther blijft bestaan. Maimonides heeft het als volgt samengevat: 'Alle boeken van de profeten en de geschriften zullen in de Messiaanse tijd komen te vervallen op de rol van Esther na. Zie, zij blijft bestaan evenals de vijf boeken van Mozes en als de halachot (verhalen) van de mondeling Torah die nooit komen te vervallen. Ook al zal iedere herinnering aan de verdrukkingen verdwijnen, zoals gezegd is: 'omdat de benauwdheden van vroeger vergeten zullen zijn, omdat zij verborgen zullen zijn voor Mijn ogen.' (Jesaja 65:16). De dagen van Poerim zullen niet vervallen, zoals gezegd is: 'Deze dagen zouden herdacht en gevierd worden door elke generatie, elk gezin, elk gewest en elke stad. Deze dagen van Poerim zou men

niet overslaan onder de Joden, en bij hun nageslacht mocht aan de herdenking daarvan geen einde komen' (Esther 9:28).’ (uit: Dr G.H. Cohen Stuart, *Joodse feesten en vasten*).

Leven in vrijheid

Praktisch betekent dit dat, ook wanneer bevrijding gekomen is, Poerim blijvend zal herinneren aan crisis. ‘Het licht schijnt des te stralender voor wie weet heeft van het duister waaruit hij is voortgekomen is’ (Nico ter Linden).

Meer dan Mordechai (en Esther) maakt de Here Jezus Christus vrij. Hij zegt: ‘Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen, en u zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrijmaken. [...] Als dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult u werkelijk vrij zijn’ (Johannes 8:23,36) Voor de apostel Paulus is deze vrijheid een aangelegen thema. In de brief aan de Galaten staat hij er bij stil. Hij verbaast zich er namelijk over (en dit is nog zachtjes uitgedrukt) hoe discipelen van Jezus, christenen, deze vrijheid soms gauw verliezen. ‘Sta dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, en laat u niet weer met een juk van slavernij belasten. [...] Want u bent tot vrijheid geroepen, broeders, alleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees; maar dien elkaar door de liefde’ (Galaten 5:1,13).

Maarten Luther schreef een indrukwekkend boek onder de titel ‘De vrijheid van een christen’. Bekend is zijn stelling in de inleiding: ‘Een christen is een zeer vrije heer over alle dingen, aan niemand onderworpen; een christen is een zeer dienstvaardige knecht van allen, onderworpen aan allen.’ Luther baseert zijn visie op bovenstaande tekst, waarbij hij in een commentaar opmerkt: ‘Opdat christenen deze vrijheid dus niet zouden misbruiken, legt de apostel hun de dienstbaarheid door de wet op en die houdt wederzijdse liefde in. Daarom moeten de vromen er zichzelf aan herinneren, dat zij in hun geweten wel vrij zijn van de vloek der wet, van de zonde en van de dood en dat alleen om Christus’ wil, maar dat zijn naar het lichaam dienstknechten zijn. Dan moet de een de ander dienen naar dit gebod van Paulus. Een ieder moet dus zijn best doen, in zijn beroep trouw zijn plicht ter vervullen en zijn naaste te helpen zoveel zo veel hij kan.’

Aansluiting

Het Joodse jaar begint met Pesach, het feest van Gods openbare optreden. Hij verlost Zijn volk uit de onderdrukking in Egypte. Het jaar eindigt met de hoop op een einde van Jodenhaat en het verdwijnen van Jodenjaters. Aan het einde van het Joodse jaar, als het Poerim is en het boek Esther wordt gelezen, is God verborgen aanwezig. Daarom sluit dit boek wellicht het meest aan bij onze ‘postmoderne cultuur’. En zelfs bij dit levensgevoel van de verborgen God blijven de hoop en het vertrouwen die zijn uitgesproken in de Hagada: ‘En deze goddelijke belofte heeft onze voorouders en ons de kracht gegeven alle vervolgingen te doorstaan. Want niet slechts eenmaal stond iemand tegen ons op om ons te vernietigen, maar in iedere generatie waren er die opstonden om ons te vernietigen, maar God heeft ons steeds uit hun hand gered en zal ons redden’.

Aktueel

Brandstichting bij tombe Esther en Mordechai in Iran

In het Iraanse Hamadan heeft vorige week een brand gewoed bij de graftombe van Esther en Mordechai. Dat meldde het Nieuw Israëlietisch Weekblad deze week. Het is volgens de Iraanse autoriteiten niet bekend wie er achter de brandstichting zit. Ook is onduidelijk hoeveel schade de heilige plaats voor Perzische Joden heeft opgelopen. In Iran wonen zo’n 25.000 Joden. De Nederlandse minister Blok van Buitenlandse Zaken zag in februari geen reden om Iran aan te spreken op eerdere vernielingen aan de graftombe (bron: Reformatorisch Dagblad d.d. 22 mei 2020, foto Wikipedia).

Gespreksvragen

1). Bespreek met elkaar wat je dit seizoen hebt geleerd uit het boek Esther. Wat spreekt je aan? Wat valt je tegen?

- 2). Het jaarthema is 'Hoog spel'. Op de flyer en de boekenlegger staat: 'Met vertrouwen op God speelde Esther hoog spel, met zicht op de bevrijding door de Allerhoogste'. Zij en Mordechai nemen op cruciale momenten hun verantwoordelijkheid. Wanneer doe jij dat? En hoe? Op welke manier kun je elkaar hierin stimuleren? En wat betekent dit voor jou in jouw verhouding tot politici en autoriteiten bijvoorbeeld?
- 3). Ahasveros vaardigt een nieuwe belastingwet uit (vers 1). De overheid komt te sprake. Vergelijk dit met wat de keizer doet (Lukas 2:1) en wat de Here Jezus hierover zegt (Matheüs 22:15 t/m 21 en parallel teksten). Lees in dit verband ook Romeinen 13:1 e.v., 1 Timotheüs 2:1 e.v. en 1 Petrus 2: 13 e.v.. Wat betekent dit voor jouw visie op de overheid? En voor jouw 'fiscale ethiek'?
- 4). Mordechai zoekt 'het beste voor zijn volk' (vs. 4). Wat leer jij hiervan? En wat betekent dit voor Gemeente, Kerk, land en volk?
- 5). Ten slotte spreekt hij van vrede. Wanneer doe jij dat?
- 6). Hoe leef jij vrij in het Licht van Christus?